

Notat

7. februar 2020

Titel: Ansøgninger om afmelding af fag, når der er brugt prøveforsøg

Reference: §§ 9 og 10 i bekendtgørelse nr. 20 af 9. januar 2020 om universitetsuddannelser tilrettelagt på heltid (uddannelsesbekendtgørelsen).

Sagsnr. 19/73358
LIP/JHV
jhv@sdu.dk
T +4565504471
M +4524408616

Følgeskrivelse til selvsamme bekendtgørelse

Afgørelser truffet af Styrelsen for Forskning og Uddannelse om skift af fag når der er forbrugt prøveforsøg.

Notat sendt til: Alle fakulteter, Rektorsekretariatet og Studieservice

Status: Intern brug

Baggrund

Med udstedelsen af ny uddannelsesbekendtgørelse har universiteterne fået hjemmel til at behandle ansøgninger om afmelding af fag, når der brugt prøveforsøg. Tidligere har ansøgninger herom været behandlet af Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

Notatet har til formål at uddybe og præcisere de af styrelsen angivne muligheder for at give tilladelse til at fag afmeldes, når der er brugt prøveforsøg. Dette bygger på de afgørelser, som SDU har modtaget fra styrelsen i de sager fra SDU, styrelsen har truffet afgørelse i. Notatet er grupperet efter de typer af årsager, ansøgerne har givet, som grund for ønsket om at blive afmeldt et fag. Sidst i notatet er selve bestemmelserne og de relevante følgeskrivelser indsat.

Af hensyn til at det ikke skal være muligt at genkende de personer, der har ansøgt om afmelding af fag, har Uddannelsesjura & Registratur besluttet ikke at udsende anonymiserede afgørelser til orientering.

Praksis

Styrelsen har i dens afgørelsesvirksomhed lagt en stram og restriktiv praksis, og det er hensigten, at universiteterne i dets afgørelser følger styrelsens praksis. Studienævnene skal derfor sikre sig, at man ikke afviger fra den af styrelsen fastlagte praksis, herunder vurderingen af, hvorvidt der forligger dispensationsgivende usædvanligt forhold. Ved tvivlsspørgsmål kan man kontakte Uddannelsesjura & Registratur (uddannelsesjura@sdu.dk).

Det fremgår af §§ 9 og 10, at der i vurderingen af, hvorvidt der forligger et usædvanligt forhold ikke kan indgå spørgsmål om studietidsforlængelse, studieegnethed og ønsker til den faglige sammensætning (se eksempler fra konkrete afgørelser herunder). Videre skal der være årsagssammenhæng mellem det usædvanlige forhold og det pågældende fag og ansøger skal kunne dokumentere, at vedkommende ikke har haft mulighed for at indrette sig efter det usædvanlige forhold.

I alle sager har styrelsen vurderet, hvorvidt der forligger et dispensationsgivende usædvanligt forhold. Styrelsen har i alle sagerne oplyst om, at man har følgende praksis for vurdering af, hvorvidt der forligger et usædvanligt forhold:

Efter styrelsens praksis kan et "usædvanligt forhold" være dokumenteret sygdom eller tilsvarende. Samtidig skal styrelsen anse det for dokumenteret, at det konkrete usædvanlige forhold har haft direkte betydning for ønsket om at skifte valgfag. Den studerende skal kunne dokumentere, at der er en årsagssammenhæng mellem det usædvanlige forhold og det oprindeligt valgte fag. Endvidere skal styrelsen anse det for dokumenteret, at den studerende ikke har haft mulighed for at indrette sig efter det usædvanlige forhold.

Afgørelser

Uddannelsesjura & Registratur bemærker indledningsvist, at man ikke har modtaget tilsagn fra styrelsen om, at en ansøger har fået tilladelse til at blive afmeldt et fag, hvori der er brugt prøveforsøg.

Regler finder ikke anvendelse – genoptagelse og genindskrivning

Ved sager om genoptagelse og genindskrivning har styrelsen oplyst, at hvis et fag ikke længere findes/udbydes, kan den tidligere studerende ikke være bundet af faget ved en genindskrivning/genoptagelse. Det kan således ikke lægges til grund for et afslag om genoptagelse eller genindskrivning, at der er fag, som der ikke længere udbydes. Hvis et gammelt fag er blevet erstattet af et nyt fag, der er stort set identisk, vurderer styrelsen, at den tidligere studerende skal have tre prøveforsøg i faget, uanset antallet af brugte prøveforsøg i det gamle fag. Hvis den tidl. studerende alligevel skal have tre prøveforsøg i det nye fag, er det bedre at sige, at pågældende ikke er bundet af faget overhovedet.

Fravigelse af regel – længerevarende sygdom

Styrelsen hjemsendte en sag til behandling på SDU. Styrelsen oplyste i den forbindelse at, baggrunden var, at der var tale om en studerende, der havde været syg over en længere periode, hvorfor vedkommende var udeblevet fra alle prøver i en eksamenstermin. Styrelsen vurderede, at såfremt vedkommende havde fulgt universitetets retningslinjer for afmelding og/eller sygemelding ville vedkommende ikke have brugt prøveforsøg. Videre vurderede styrelsen, at vedkommende pga. sygdommen ikke havde været i stand til at afmelde sig eller sygemelde sig. SDU kunne derfor godt behandle ønsket om afmelding.

Styrelsen skrev følgende:

Styrelsen for Forskning og Uddannelse har modtaget den nedenfor nævnte ansøgning om dispensation. Som oplyst telefonisk er styrelsen imidlertid af den opfattelse, at den studerende i denne sag kan ansøge studienævnet om dispensation fra fristen for at framelde en prøve. Da der kun er brugt et prøveforsøg, og da den studerende har oplyst om forhold, der umiddelbart kunne falde ind under studienævnets praksis om usædvanlige forhold, er det styrelsens opfattelse, at en dispensation fra fristingsfristen i denne sag ikke vil udgøre omgåelse af § 13, i eksamensbekendtgørelsen om antal prøveforsøg. Styrelsen behandler derfor ikke ansøgningen og afslutter sagen.

Fravigelse af regel – propædeutik

I forbindelse med behandlingen af en konkret sag om skift af sidefag, hvor en studerende havde brugt prøveforsøg i et propædeutisk fag, vurderede Juridisk Kontor og Uddannelsesjura, at SDU havde kompetence til at behandle sagen. Det finder grundlag i, at propædeutik ikke er en del af studieordningen.

Sygdom (stress og angst)

Ansøgere har angivet, at de på baggrund af, at de ikke kan gennemføre et givent fag har udviklet stress- og angstlignende symptomer. Ansøgninger har alle været ledsaget af lægeerklæringer, der bekræfter sygdommen. Styrelsen har afvist alle sagerne. Herunder er indsat et eksempel på en begrundelse:

Styrelsen bemærker, at det som udgangspunkt er et usædvanligt forhold at lide af stress. Styrelsen anser stress for en sygdom, der kan helbredes med den rette behandling. Derfor kan stress ikke anerkendes som et dispensationsudløsende usædvanligt forhold. Styrelsen skal anse det for sandsynliggjort, at det usædvanlige forhold direkte og varigt forhindrer dig i at gennemføre dit valgte fag. Det kan ikke anses for et usædvanligt forhold efter styrelsens praksis, at faget ikke passer til din faglige profil, eller at gennemførelse af faget vil indebære forlænget studietid. Du har selv valgt faget, og du kunne have foretaget et andet valg, hvis faget ikke har din interesse. Styrelsen finder således, at der ikke er den fornødne årsagssammenhæng mellem det usædvanlige forhold og dit ønske om at skifte valgfag.

Hensyn til frist for senest gennemførelse

Begrundelse for ansøgning: ønske om at færdiggøre uddannelsen inden for den normeret tid.

Eksempel på begrundelse for afslag:

Styrelsen vurderer, at det ikke er et usædvanligt forhold, at du ikke tidligere har udskiftet valgfag, og at du forventer at tiltræde en stilling som cand.jur. i juli 2018. De anførte forhold er efter styrelsens opfattelse ikke dispensationsgivende usædvanlige forhold. Den omstændighed, at du hermed forlænger din studietid, ændrer ikke herpå. Ud fra sagens akter finder styrelsen, at din nervøsitet for mundtlige prøver på engelsk skyldes, at du har svært ved engelsk og ikke valgfaget som sådan. Studieegnethed kan ikke danne grundlag for en dispensation.

Forhåndsmerit

Begrundelse for ansøgning: ønske at følge et tilsvarende fag fra et andet dansk eller udenlandsk universitet, som erstatning for et eller flere fag der er brugt prøveforsøg i.

Eksempel på begrundelse for afslag:

Efter styrelsens opfattelse er det ikke et usædvanligt forhold, at du er flyttet til [by]. Du har valgt at flytte, og der er således ikke tale om en situation, som du ikke har haft mulighed for at indrette dig efter. Dit ønske om at færdiggøre dine studier på normeret tid ændrer ikke herpå.

Fag fulgt på et andet universitet

Begrundelse for ansøgning: Ansøger har fulgt fag på et andet universitet som gæstestuderende. Ansøger har opbrugt de tilladte antal prøveforsøg, og fået afslag fra det andet universitet om ekstra prøveforsøg.

Eksempel på begrundelse for afslag:

Styrelsen bemærker, at egen sygdom som udgangspunkt er et usædvanligt forhold. Efter styrelsens opfattelse er der dog ingen årsagssammenhæng mellem dit ønske om at skifte valgfag og de forhold, som du oplyser om i din ansøgning. På baggrund af en konkret vurdering af sagens oplysninger har styrelsen vurderet, at der ikke er grundlag for at fravige styrelsens praksis, og vi kan derfor ikke imødekomme din ansøgning om dispensation. Styrelsen skal dog for en god ordens skyld vejlede dig om, at du kan anmode [universitet] om genoptagelse af din sag om dispensation til et 4. eksamensforsøg. I ansøgningen skal du vedlægge alle relevante dokumenter, som kan have betydning for sagen. Du kan få mere vejledning herom ved at kontakte studievejledningen på [universitet].

Faglige udfordringer

Begrundelse for ansøgning: ansøger har enten undervurderet det faglige krav, eller så har ansøger altid haft svært ved fagets genstandsfelt.

Eksempel på begrundelse for afslag:

Styrelsen bemærker, at det som udgangspunkt er et usædvanligt forhold at lide af angst og symptomer på stress. Imidlertid kan det ikke anses for et usædvanligt forhold efter styrelsens praksis, at du har meget svært ved matematik. Endvidere fremgår det af sagens akter, at du altid har været udfordret af matematiske fag. Efter styrelsens opfattelse har du derfor kunnet indrette dig efter dette forhold, da du valgte dit valgfag med økonomisk indhold. På baggrund af disse forhold konkluderer styrelsen, at du ikke opfylder kriterierne for at få dispensation, og vi kan derfor ikke imødekomme din ansøgning om dispensation.

Bestemmelser

§ 9. En studerende kan ikke blive afmeldt fra et obligatorisk eller konstituerende fag, efter at vedkommende har brugt et eller flere prøveforsøg i faget, jf. eksamensbekendtgørelsens § 13, stk. 2.

Stk. 2. Universitetet kan dispensere fra bindingen til obligatoriske eller konstituerende fag, jf. stk. 1, hvis der foreligger usædvanlige forhold. Spørgsmålet om studietidsforlængelse, studieegnethed og den studerendes ønsker til den faglige sammensætning af uddannelsen kan ikke indgå, i vurderingen af om der foreligger usædvanlige forhold. Endvidere forudsætter en dispensation, at det usædvanlige forhold er direkte knyttet til faget, og at forholdet over længere tid forhindrer den studerende i at gennemføre faget.

§ 10. Universitetets interne regler i henhold til § 8 skal tillige omfatte tilmelding og afmelding af valgfag. En studerende kan dog ikke blive afmeldt fra et valgfag, eller at vedkommende har brugt et eller flere prøveforsøg i faget, jf. eksamensbekendtgørelsens § 13, stk. 2.

Stk. 2. Universitetet kan dispensere fra stk. 1, 2. pkt., hvis der foreligger usædvanlige forhold. Spørgsmålet om studietidsforlængelse, studieegnethed og den studerendes ønsker til den faglige sammensætning af uddannelsen kan ikke indgå, i vurderingen af om der foreligger usædvanlige forhold. Endvidere forudsætter en dispensation, at det usædvanlige forhold er direkte knyttet til valgfaget, og at forholdet over længere tid forhindrer den studerende i at gennemføre valgfaget.

Fra følgeskrivelsen:

§ 9: Universitetet kan nu dispensere fra bindingen til obligatoriske/konstituerende fag efter aflagte prøveforsøg. Kriterierne for dispensation er identiske med kriterierne for dispensation fra bindingen til valgfag i § 10, stk. 2.

§ 10: Styrelsen har vurderet, at det er nødvendigt at fastholde en restriktiv praksis ved vurderingen af ansøgninger om dispensation fra bindingen til valgfag, efter at den studerende har aflagt prøveforsøg. Undervisningen i et fag afvikles over længere tid, og prøven i faget vil yderligere forlænge denne tidsperiode. Efter styrelsens opfattelse bør afmelding af et fag og de dertil hørende prøveforsøg derfor forudsætte opfyldelse af flere kriterier end ved f.eks. framelding til eksamen. Af disse grunde har styrelsen valgt at fastholde hovedparten af de opstillede dispensationskriterier. Dog har styrelsen ændret ordlyden i stk. 2, således at der nu står "... forholdet over længere tid forhindrer den studerende i at gennemføre faget", i stedet for "varigt forhindrer". Ændringen udvider således universitetets skøn.

Særligt i forhold til studietidsforlængelse bemærker styrelsen, at eksamenstilrettelæggelse, herunder omprøver, forestås af universitetet. Universitetet vil således kunne bestemme, hvor længe en studerende, der ikke har bestået et valgfag i første prøveforsøg, skal vente, før vedkommende kan deltage i en omprøve.

Tilvalg

Et tilvalg omfatter et antal fag, der indgår i et samlet forløb. Hvis en studerende har bestået fag på sit tilvalg og/eller har aflagt prøveforsøg uden at bestå, vil spørgsmålet om skift af tilvalg være omfattet af eksamensbekendtgørelsens § 13, stk. 1 (dispensation med henblik på at tage bestået prøve om) og/eller uddannelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 2 (dispensation fra bindingen til valgfag efter aflagte prøveforsøg).

Universitetet har kompetencen til at behandle sagen i første instans, hvis sagen alene angår uddannelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 2, mens styrelsen har kompetencen, hvis sagen alene angår eksamensbekendtgørelsens § 13, stk. 1. Hvis sagen omfatter begge bestemmelser, er kompetencen delt mellem universitetet og styrelsen.

Hvis kompetencen er delt, behandler universitetet sagen først. Hvis universitetet vil dispensere i medfør af uddannelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 2, sender universitetet sagen til videre behandling i styrelsen vedlagt en udtalelse om, at universitetet har truffet afgørelse om at give dispensation efter uddannelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Jesper Hedegaard Vesterbæk

Specialkonsulent

Uddannelsesjura & Registratur, SDU Studieservice